MAATALOUS

Uusi vaatimus tappaa alaa, joka on juuri lähtenyt nousuun.

TOIMITUSJOHTAJA MIIKKA DEPNER, VAINION TEURASTAMO

Byrokratia nujertamassa lammastalouden lupaavan kasvun

Maa- ja metsätalousministeriön suunnittelema rekisteröintikysely lisäisi teurastamojen työtaakkaa ja söisi lihan hintaan toivotut korotukset.

Byrokratia koettelee taas viime vuosina kasvuun lähtenyttä lammastaloutta. Maa- ja metsätalousministeriössä (MMM) suunnitellaan naudoilla käytössä olevan rekisterikyselyn ulottamista lampaisiin.

Kysely siitä, onko teuraaksi tuleva eläin merkitty lammas- ja vuohirekisteriin, pitäisi tehdä ennen eläinten lastaamista teurasautoon.

Lampurien pitäisi toimittaa lista teurastettavista eläimistä etukäteen. Teurastamolla jonkun pitäisi näpytellä yksi kerrallaan jokaisen eläimen koko korvanumero koneelle ja tehdä siitä kysely.

Järjestelmää työn automatisoimiseen ei pienellä tuotantosektorilla toistaiseksi ole, joten teurastamojen työmäärä lisääntyisi huomattavasti.

Lisätyö syö hinnankorotukset

”Järjetön idea. Uusi vaatimus tappaa alaa, joka on juuri lähtenyt nousuun”, toimitusjohtaja **Miikka Depner** Vainion teurastamosta sanoo.

Hän huomauttaa, että rekisterikysely aiheuttaa teurastamoille niin paljon lisää työtä ja kustannuksia, että lihan hintaa tuskin on mahdollista ainakaan nostaa.

”Esimerkiksi 130 eläimen kuorma kahdeksalta eri tilalta aiheuttaisi noin päivän työn.”

Depnerillä on kokemusta myös nautarekisterin käytöstä. ”Lammasrekisteri toimii huomattavasti hitaammin.”

Vainion teurastamolla rekisterikyselyjä tehdään satunnaisesti. Muuten luotetaan tuottajan antamiin tietoihin. Rekisteröimättömiä eläimiä tulee teuraaksi harvoin.

Depnerin mielestä tilakohtaisen kyselyn tekeminen olisi kohtuullista. Siinä kävisi ilmi esimerkiksi tilaa koskeva siirtorajoitus.

Ylimääräistä stressiä eläimille

Tuotantopäällikkö **Kati Kaisajoki** Lallin Lammas Oy:sta kertoo, että eläinten ja eläinlistan vastaavuus tarkistetaan teuraista.

Elävänä tarkistaminen aiheuttaisi eläimille ylimääräistä käsittelyä, stressiä ja ruhjeriskiä.

”Numero saadaan varmimmin luettua kun eläin on teurastettu.”

Kaisajoki ei halua, että vastuu sysätään teurastamoille.

”Huolehdimme elintarvikehygieniasta. Teuraat tarkistetaan sekä elävänä että ruhoina.”

Uusi vaatimus hankaloittaisi myös eläinten keräilyä ja teurasryhmä olisi eroteltava tilalla nykyistä aiemmin.

”Etukäteiskysely nostaa ketjun kustannuksia tuomatta lisäarvoa. Järjestelmien automatisoinnin kustannukset ovat kiloihin suhteutettuna lampailla aivan eri luokkaa kuin naudoilla.”

”Hallintoa hallinnon vuoksi”

MTK:n lammasjaoston puheenjohtaja **Outi Sirola** pitää MMM:n suunnitelmaa kohtuuttomana.

”Tämä on vain hallintoa hallinnon vuoksi. Perusteltua syytä siihen, miten tämä vaikuttaa elintarviketurvallisuuteen, ei ole.”

KARI SALONEN

Lallin Lammas Oy:n tuotantopäällikkö Kati Kaisajoen mielestä teuraseläinten rekisteröinnin seuranta ei ole lammasteurastamojen tehtävä.

» Järjestelmien automatisoinnin kustannukset ovat kiloihin suhteutettuna lampailla aivan eri luokkaa kuin naudoilla.«

KATI KAISAJOKI

Lampaiden sairaudet, lääkitykset ja siirtokiellot tulevat ilmi käytössä olevasta ketjuinformaatiosta.

Nautojen ja lampaiden kohtelun yhdentämisessä unohtuu Sirolan mukaan se, että naudat teurastetaan pääosin isoissa teurastamoissa, joilla on eri resurssit tietojärjestelmiin kuin pienillä.

Myös nautarekisteri toimii eri tavalla kuin lammasrekisteri.

Pieniin teurastamoihin nautoja harvoin tulee yhtä suurissa erissä kuin lampaita, joita voi olla autokuormassa 150.

Lisäksi naudoilla on mahdollisuus punaisen tilapäiskorvamerkin käyttöön, mitä lampailla ei ole.

”Meiltä vaaditaan samaa ilman samoja joustoja.”

Sirola epäilee, että juuri tämä ero on johtanut siihen, että joku silloin tällöin hätäpäissään merkitsee teuraaksi lähdössä olevan eläimen vapaalla korvamerkillä. ”Se ei tietenkään ole oikein.”

Sioilla ei ole samaa vaatimusta

Sirola ja Depner kummastelevat, että sikoja saa teurastaa ryhminä, ilman yksilömerkintää.

”Suomessa tuotetaan miljoona kiloa lampaanlihaa ja 200 miljoonaa kiloa sianlihaa. Onko lammas silti suurempi elintarvikeriski?”, Sirola kysyy.

Useissa EU-maissa lampaita on saanut lähettää teuraaksi katraskohtaisella merkinnällä. Nämä maat ajavat käytännölle jatkoa EU:ssa.

Depnerin mielestä vastaava tapa helpottaisi kaikkia osapuolia Suomessakin.

”Tämä on kansallista ylireagointia. Suomen pitäisi seurata kansainvälistä tilannetta”, Sirola sanoo.

Hän huomauttaa, että valtaa käyttävien pitäisi ottaa myös vastuu siitä, että esitetyt vaatimukset ovat kohtuullisesti toteutettavissa.

TERHI TORIKKA

”Helpottaa velvollisuuksien noudattamista”

Vaatimus teuraslampaiden ennakkoon tehtävästä rekisterikyselystä on tulossa voimaan ensi vuoden alusta, eläinlääkintöylitarkastaja **Ulla Joutsenlahti** maa- ja metsätalousministeriöstä sanoo.

Hänen mukaansa se helpottaa teurastamojen toimimista oikein.

”Kaikilla toimijoilla on uudessa tunnistusjärjestelmälaissa velvollisuus huolellisuuteen ja selonottoon. Laki kieltää teurastamoilta sellaisten eläinten kuljettamisen, joiden rekisteritiedot eivät ole kunnossa.”

Rekisterikyselyn peruste on se, että teuraaksi menee joitain eläimiä, jotka eivät ole rekisterissä. Niiden liha menee hylkyyn, vaikka siinä ei elintarvikehygienisesti ole mitään vikaa.

”Nyt lampaiden omistajat välttyvät tältä riskiltä”, Joutsenlahti perustelee.

Lammas on yksilö, sika ei

Se, että vastaavaa kyselyä tai edes yksilömerkintää ei vaadita sioilta, perustuu EU-säädöksiin. Niissä lammas on yksilöeläin, sika ei.

”Sikaketjut ovat suljetumpia, lammastalous vapaamuotoisempaa”, Joutsenlahti kommentoi Suomen tilannetta.

Osassa EU-maista käytettyä teuraslampaiden katrastunnistusta ei aikanaan katsottu Suomessa tarpeelliseksi.

Joutsenlahden mielestä rekisterikyselyn toteuttaminen ei ole hankalaa.

”Lammaspuolelle voitaisiin kehitellä samanlaisia järjestelmiä kuin nautapuolella. Rajapintoja lammasrekisterissä kyllä on.”

Lampaan koko korvanumerossa on 15 numeroa.

Joutsenlahti ei kuitenkaan osaa nimetä, onko rekisterissä tähän tarkoitukseen sopivaa rajapintaa.

Tilakohtaisen kyselyn hän tyrmää. ”Sellaista ei ole, eikä voi tulla.”

Myöskään se, että tuottaja ilmoittaisi teuraat lammasrekisterin otteella, ei riitä. Ennen kuljetusta on tarkistettava, että lastattavien korvanumerot täsmäävät ja lisäksi tehtävä rekisterikysely.

Mahdollisuutta tilapäisten korvamerkkien käyttöön lammastilat eivät Joutsenlahden mukaan tarvitse.

”Olen ymmärtänyt, että karitsoja merkitään paljon yhdellä merkillä, jolloin ainoan merkkinsä menettäneelle tilapäismerkkiä ei voisi käyttää.”

TERHI TORIKKA

Naudanrehujen hinnat jatkavat nousuaan

Suomen Rehun naudanrehujen keskihinta on tänä vuonna noussut vajaat 10 prosenttia, tuoteryhmäjohtaja **Henrik Willberg** kertoo. Lisäkorotuksia on tulossa, sillä valkuaisen ja viljan loppukesän hinnannousut on siirrettävä rehun hintaan.

”Toiset kymmenen prosenttia on hyvin todennäköisesti tulossa”, Willberg arvioi tulevia korotuksia.

Kovin pitkälle hän ei lähde ennustelemaan. ”Mikä menee ylös, voi tulla alaskin”, hän toteaa raaka-ainemarkkinoista.

Soijarouheen hinta on tänä vuonna lähes tuplaantunut. Viljakin on kallistunut vauhdilla ja markkinat ovat edelleen erittäin hermostuneet.

Vaikka raaka-aineiden hinnat maailmalla välillä myös laskevat, trendi on nouseva, Willberg sanoo.

Rehuraaka-aineiden maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa jatkuvasti.

Jatkuvassa kustannuspaineessa olevan kotieläintuotannon on mietittävä panostuskohteensa tarkkaan.

Ruokinta tuotosvaiheen mukaan

Suomen Rehu esitteli keskiviikkona uutta Tarveruokinnaksi nimettyä konseptiaan. Siinä ruokinta sopeutetaan lehmän tuotosvaiheeseen.

Kun navetat kasvavat ja seosrehuruokinta yleistyy, ruokinnan yksilöllisyys on vähentynyt. Lehmän ravinnontarve on kuitenkin hyvin erilainen lypsykauden eri vaiheissa.

Poikimisen jälkeen syönti ei pysy tuotoksen vauhdissa. Rehulta vaaditaan korkeaa energiapitoisuutta ja hyvää maittavuutta.

Loppulypsykaudella puolestaan ravinnontarve vähenee, mutta syöntikyky on hyvä. Liian vahva ruokinta altistaa lehmän lihomiselle.

Loppulypsykauden lihominen laskee rehun syöntiä poikimisen jälkeen, häiritsee poikimisen jälkeistä aineenvaihduntaa sekä lisää sairauksien riskiä.

Tarveruokinnassa lehmä saa alkulypsykaudella, 0–4 kuukautta poikimisesta, vahvempaa ja laadukkaampaa täysrehua.

Naudanrehut kallistuvat edelleen.

Kun poikimisesta on kulunut neljä kuukautta, siirrytään kevyemmän täysrehun käyttöön.

Tarveruokinta vaatii kahden eri teollisen rehun käyttömahdollisuutta ruokinnassa. Se ei suuressa osassa navetoita onnistu. Naudanrehujen tuotekehityspäällikkö **Pirjo Hissa** kehottaakin investointeja suunnittelevia tiloja miettimään myös tätä vaihtoehtoa.

Hissan mukaan on selkeä riski, jos kaikki tuotantovaiheryhmät saavat samaa rehuseosta. ”Ainakin ummessa olevat pitäisi ruokkia omana ryhmänään.”

Samaa mieltä on pälkäneläinen maidontuottaja **Jyrki Ahola**.

”Kyllä isäntäväki saa katsoa peiliin, jos umpieläimille ei ole omaa osastoa.”

Suomen Rehun suositus tarveruokinnan toteuttamiseksi on esimerkiksi Energia-Krossitäysrehu alkulypsykauden ajan robotilla täydennysrehuna ja loppukaudella Valkuais-Krossi.

Ahola käytti edellisessä, 2010 palaneessa navetassa robotilla liuospumppua, jolla eläimille annettiin asetona-energialiuosta.

Kokemukset olivat hyvät.

Nyt on harkinnassa, tuleeko uuteen kahden robotin navettaan käyttöön sama järjestelmä vai hoidetaanko tuotosvaiheen mukainen ruokinta vahvemmalla täysrehulla.

SATU LEHTONEN

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Harjun perinnemaisematila sai tunnustusta

Harjun perinnemaisematila Hartolan Vuorenkylässä on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi.

Tilan maita on laidunnettu lähes keskeytyksettä tiettävästi ainakin 1600-luvulta saakka. Nykyinen isäntä on **Tapio Mattlar**.

Vuoden 1996 kartoituksessa tilalla havaittujen kasvilajien määrä jäi alle kahdensadan, mutta nyt tilalta on löydetty jo 303 putkilokasvia ja 126 sammalta. Näistä 13 on uhanalaisia tai silmälläpidettäviä.

Erityisesti neljän uhanalaisen noidanlukkolajin löytyminen saman tilan alueelta on poikkeuksellista.

Harjussa järjestetään kesäisin opastettuja kierroksia.

Lisätietoja osoitteesta *www.mattlar.fi/harju*.

Pestaa meidät yrityksesi talousasiantuntijaksi.

Saat yrityksesi taloushallinnon kuntoon helposti, ennakoivasti ja ammattitaitoisesti.

Hoidamme yrityksesi kirjanpidon ja tilipäätöksen, verot, palkanlaskennan ja laskutuksen, talouden suunnittelun ja budjetoinnin sekä tulosten analysoinnin ja kehittämistoimenpiteet talouden parantamiseksi.

Talouden tunnusluvuista pääsemme käytännön tekemiseen – autamme sinua näkemään, mitkä ovat kehityskohteet tuotannossa, panoksissa, työtavoissa ja asiakassuhteissa.

ISO 9001 BERTIFIOITU ORGANISAATIO

Ota yhteyttä jo tänään! **www.proagria.fi/tilipalvelut**

ProAgria – Menestyksen mahdollisuuksia

PRO Agria

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton laatujärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti.

Puna-apila lisää maitorasvan pehmeyttä

Ruokinnalla voidaan vaikuttaa maitorasvan rasvahappokoostumukseen.

Maidon rasvahappokoostumuksen muuttamiseen on kaksi strategiaa, kertoo Helsingin yliopiston kotieläintieteen professori **Aila Vanhatalo**.

Puna-apilapitoinen säilörehu lisää omega-3-ryhmään kuuluvan rasvahapon pitoisuutta maidossa. Lehmien laidunnus puolestaan vähentää tyydyttyneen rasvahapon, palmitiinin pitoisuutta.

”Käytännössä timoteinurminata säilörehun vaihto puna-apilaan lisää maitorasvan pehmeyttä”, tiivistää Vanhatalo.

Myös öljykasvien siemenpuristeet ja öljyt väkirehussa vähentävät palmitiinihapon osuutta maidossa. Vanhatalo mainitsee kuitenkin, että öljy voi vähentää karkearehun sulavuutta ja vaikuttaa lehmän syöntiin.

Suurin osa maidon rasvahapoista on kovia eli tyydyttyneitä rasvoja. 45 prosenttia ihmisen saamista kovista rasvoista on peräisin juuri maidosta.

Vanhatalo puhui maidon rasvahapoista Helsingin yliopiston Tiedekulman sadonkorjuuviikolla keskiviikkona.

SAARA NIKKARI

Ympäristö- ja lfa-tuen maksatus alkaa

Maaseutuvirasto aloittaa luonnonhaittakorvauksen ja ympäristötuen ensimmäisen erän maksatukset viljelijöille maanantaina.

Ympäristötuki ja luonnonhaittakorvaus maksetaan tänäkin vuonna kahdessa erässä. Ensimmäinen erä on 75 prosenttia tuesta.

Toinen erä eli loppuneljännes maksetaan myöhemmin määriteltävänä ajankohtana.

Pankkiteknisistä syistä maksut voivat näkyä viljelijöiden tileillä muutaman päivän viiveellä. Kaikille viljelijöille ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen ensimmäinen erä tulee syyskuun loppuun mennessä.

Ensimmäinen erä 530 miljoonaa

Ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen ensimmäisen erän suuruus on yhteensä noin 530 miljoonaa euroa.

Maksamalla tuet kahdessa erässä Mavi varmistaa, että Suomessa noudatetaan Euroopan unionin vaatimusta valvontojen tekemisestä ennen maksatuksia.

SATU LEHTONEN